

[J. P. Larsen.]

ikke beskæftiget sig med dette i Kommissionen.

I Afsnit I, § 12, fastslaaes Reglerne for offentlige Institutioners Ret til at drive Næring. De heri indeholdte Bestemmelser betyder i Virkeligheden en Indskrænkning i Kommunernes hidtidige Ret, og heroverfor kan man nok have sine Betænkeligheder, selv om der er givet Ministeriet en ikke ringe Dispensationsret. Men det er jo et Spørgsmaal, hvorom man kan forhandle videre i det Udvalg, som forhaabentlig vil blive nedsat.

Jeg skal nævne et Par Forhold, som i Kommissionen gav Anledning til megen Diskussion. Jeg tænker her paa gifte Kvinders og Tjenestemænds Ret til at erholde Næringsbrev. For det første Tilfældes Vedkommende er der dog vist neppe nogen, som for Alvor vil opretholde en Tilstand, der stiller den gifte Kvinde ringere end alle andre Samfundsborgere. Anderledes stiller det sig med Tjenestemand. Overfor deres Ret til at erholde Næringsbrev hævdes det med ikke ringe Styrke, at Tjenestemænd ifølge hele deres Stilling har en i konkurrencemæssig Henseende betydelig Fordel overfor andre næringsdrivende. Det forekommer mig dog at være meget betænkeligt ved Bestemmelser i Næringsloven at fratage Tjenestemændene en Borgerret, som ellers alle andre har. Det bør dog vist overlades til den Institution, hvorunder den paagældende Tjenestemand sorterer, at afgøre, om hans Stilling er af den Beskaffenhed, at den kan førenes med anden Næringsvirksomhed. Det er i det hele et Spørgsmaal, som man under denne Lovs Behandling neppe skal komme for dybt ind i. Det vil føre meget vidt, hvis man skal til at anstille Betragtninger over Tjenestemænds Næringsadkomst. Det er et meget vidtrækkende Spørgsmaal, det gaar baade højt op og langt ned, og jeg tror, Kommissionen har truffet det rigtige, naar den i sin Betænkning fastslaar, at man bør overlade Afgørelsen til den Institution, hvorunder vedkommende Tjenestemand sorterer.

Det Spørgsmaal, der i Kommissionen voldte den længste Diskussion, var Spørgsmaalet om Adgang til at have mere end eet Udsalgssted i samme Kommune, og jeg ser ogsaa, at man i det andet høje Ting har beskæftiget sig stærkt med dette. Det er navnlig Detailhandlerstanden, der ser sine Interesser truet ved Udsigten hertil. Man frygter for, at Storkapitalen fuldstændig

skal udrydde de smaa selvstændige næringsdrivende. Det kan ikke nægtes, at en saadan Mulighed er til Stede, men er denne Udryddelseskrig fra Storkapitalens Side ikke allerede i Gang til Trods for den nuværende Lovgivning? Storkapitalen finder altid Veje, og navnlig paa dette Punkt betyder Lovforslaget kun en à jour-Føring af allerede bestaaende Forhold. Det vil føre alt for vidt her at nævne de mange Eksempler, der findes paa, hvorledes den store, vidtskuende og vidtomspændende Forretningsmand kan finde Veje, hvorved han lovligt kan drive en Storforretning, og heroverfor hjælper ingen Forbudsbestemmelser mod at have mere end eet Udsalgssted. Jeg skal i saa Henseende pege paa københavnske storhandlende, der til Trods for Næringslovens Bestemmelser meget let finder ud i længere borte liggende Provinsbyer med deres Forretninger og paafører Provinsbyernes handlende en ofte meget besværlig Konkurrence. Det er notorisk, at Byer som Helsingør, Hillerød, Roskilde og vel ogsaa andre har københavnske Filialer, Kolonialagre, og hvad de nu kalder sig, som undersælger de stedlige Købmænd, gør det af forskellige Grunde, men vel mest, fordi de raader over en betydelig Kapital og maaske ogsaa over større Forretningsdygtighed — det skal jeg ikke komme ind paa. Men jeg peger paa det som en Kendsgerning, at man kan ikke ved i Næringsloven at have et Paabud om kun at have eet Udsalgssted i en Kommune forhindre den driftige Forretningsmand i at udvide sin Forretning. Jeg skal ogsaa pege paa andre Forretninger — jeg skal ikke nævne Navne —, f. Eks. en betydelig Margarineforretning, betydelige Sæbeforretninger, som meget nemt finder udenom Bestemmelsen, og som ikke alene i København, men ogsaa i Provinsbyerne Landet over har et meget stort Antal Butikker til Trods for Lovgivningen. Saa kan man naturligvis sige og mene, at dette er til Skade for de mindre handlende; jeg skal ikke benægte, at det er dem ubehageligt, men om det er til Skade for Publikum er et Spørgsmaal, som jeg her slet ikke skal komme ind paa; det vil jeg overlade til enhvers egen Bedømmelse. Jeg har fremhævet dette under dette Punkt, fordi jeg formoder, at ogsaa her vil netop dette, der jo egentlig er det mest epokegørende i hele Lovforslaget, give størst Anledning til Diskussion. Og det er ikke underligt, da Kravet om Ændring her understøttes af saa talstærkt et Klientel som Detailhandlerne, der føler sig truet. Men jeg tror, at man vil gøre ogsaa Detailhandelen en stor Tjeneste,